

Výroční konference Výzkumné rady Johanna Gottfrieda Herdera (Johann Gottfried Herder-Forschungsrat)

Franz Kafka intermediální. Přivlastňování a působení mezi obrazem, zvukem a slovem

Aktuálnost Kafkova díla potvrzují velmi rozmanité interpretační postoje, které však v konečném důsledku poukazují na neinterpretovatelnost literatury obecně a na provokující nevyčerpatelnost, mnohoznačnost a nejednoznačnost Kafkova díla. U příležitosti 100. výročí úmrtí původce této kultury či odvětví interpretace se proto konference nezaměří ani tak na nové interpretace autora, díla a kontextu, nýbrž na jeho přejímání a působení v nejrůznějších uměleckých oborech, ale také v každodenním, populárním, a nakonec i vzpomínkovém kulturním kontextu. S tím souvisí otázky o vlivu a prosazení autora, jenž je součástí světového literárního kánonu, v globálním uměleckém prostoru a o šíření Kafkových textů, motivů, popřípadě memů do nejrůznějších oblastí společnosti.

Do jaké míry Kafkův vlastní vztah k výtvarnému a scénickému umění a hudbě, ale také k filmu, formuje jeho texty? Existují strukturální shody mezi jeho texty a jeho nyní komplexně upravenými kresbami?

Je intermediální recepce čistě obsahová, nebo je předem strukturovaná Kafkovými „překlady“ umění a médií do jeho textů?

Jakými formami a prostředky se reaguje na Kafkovy texty v globálním uměleckém prostoru?

Lze pozorovat podobnosti v přejímání Kafkových textů v různých uměleckých odvětvích, nebo jsou pro každé z nich specifické?

Co se stane se specifiky Kafkova psaní v důsledku autorova rozšíření do každodenních a populárně-kulturních kontextů? Aneb: Kolik Kafky je v kafkárnách?

Pořadatelé:

Výzkumná rada Johanna Gottfrieda Herdera (Johann Gottfried Herder-Forschungsrat)
Centrum Kurta Krolopa pro německou literaturu v Čechách při Univerzitě Karlově v Praze
Ústav germánských studií, Filozofická fakulta, Univerzita Karlova v Praze

Kooperační partneři:

Německé velvyslanectví Praha
Adalbert Stifter-Verein Mnichov
Západočeská galerie Plzeň
Goethe-Institut Praha
Rakouské kulturní fórum Praha
DOX-Centre for Contemporary Art

Předběžný program: Neděle, 2. června

17:00 David Černý: *Památník a Franz Kafka – návštěva ateliéru a procházka ke Kafkově hlavě*

Adresa: Musoleum, Nádražní 2, 15000 Praha <info@musoleum.cz>

David Černý ovládá umění vyvažování kontroverze a humoru jako nikdo jiný. Poprvé na sebe upozornil v roce 1991, kdy ve své rodné Praze natřel sovětský tank jako památník proti válce na růžovo. Od té doby jeho umělecké akce občanské neposlušnosti, stejně jako rozsáhlé instalace a výstavy, vyvolávají silné reakce po celém světě. Jeho Kafkova hlava, monumentální pohyblivá socha před nákupním a kancelářským centrem *Quadrio* v centru města, se stala skutečným tahákem davů lidí. Instalace se také nazývá *Metamorfóza*, což je narážka na Kafkovu povídku (Proměna).

Pondělí, 3. června, Městská knihovna Praha

Městská knihovna v Praze, Mariánské náměstí 1/98, Praha 1

- 9.30 Přivítání účastníků, zahájení
- 10.00 Keynote: Monika Schmitz-Emans (Bochum): *Stroj na smích, Parodie nebo Příležitost umělecké sebereflexe? O Kafkovi u Nicolase Mahlera*
- 10:45 Přestávka
- 11.00 Manfred Weinberg (Praha): *Obrazy v textech Franze Kafky*
- 11.30 Thomas Borgstedt (Mnichov): *Kafkův narativní perspektivismus a malířství avantgardy*
- 12.00 Alice Stašková (Jena): *Výtvarné umění v „Procesu“ a „Novém procesu“ Petera Weisse*
- 12.30 Přestávka na oběd

Pondělí, 3. června, Německé velvyslanectví Praha

Vlašská 19, 118 00 Praha 1 [Registrace nutná]

- 15:00 Úvodní slovo německého velvyslance
- 15.15 Marek Nekula (Řezno): *Pražský prostor v Kafkových textech – Kafkovy texty v pražském prostoru?*
- 15.45 Annette Werberger (Frankfurt nad Odrou): *Kafka jako jidišista a jeho teorie o politice „malých literatur“*
- 16.15 Barbara Mertins (Dortmund): *The never ending „kafkárna“... Příspěvek k byrokratickým smyčkám v němčině a češtině*
- 16.45 Irina Wutsdorff (Münster): *Gesta absurdity. O příbuznosti Kafkovy poetiky s poetikou absurdity*
- 17.15 Přestávka
- 17.45 Keynote: Peter-André Alt (Berlín): *V Kafkově hlavě. Literární imaginace a literární proces*

Úterý, 4. červen

Výstava: *Oči Franze Kafky. Mezi obrazem a řečí*
Západočeská galerie Plzeň, Pražská 18, Plzeň
Komentovaná prohlídka výstavy: 14:30
Vernisáž: 16:00

Výstava se zaměřuje na vztah Franze Kafky k výtvarnému umění a vizuální kultuře jeho doby a přibližuje také Kafkovy vlastní kresby.

Středa, 5. červen, Goethe-Institut Praha

Masarykovo nábřeží 32, 110 00 Praha 1

- 09.45 Přivítání účastníků
- 10.00 Rüdiger Görner (Londýn): *Kafkova disonance aneb harmonie nesouladu*
- 10.30 Jürgen Daiber (Řezno): *Kafka, myšák muzikant – O intermediálním vztahu lásky a nenávisti*
- 11.00 Přestávka
- 11.30 Wolf-Georg Zaddach (Lüneburg): *Zvuk moderny. Kafkovy recepce v jazzy*
- 12.00 Dieter Heimböckel (Lucemburk): *Kafka na jevišti*
- 12.30 Přestávka na oběd
- 14.00 Výstava *Hry Franze Kafky*, Muzeum literatury. Památník národního písemnictví
Pelléova 44/22, 160 00 Praha 6-Bubeneč

Výstava představuje literární a biografické texty Franze Kafky a související artefakty a dokumenty, především ze sbírek Památníku národního písemnictví – Muzeum literatury, z jiného než obvyklého pohledu na autora, z perspektivy hry. Tento přístup lze vztáhnout na Kafkovy ego-dokumenty, na jeho literární texty, na jejich ztvárnění v ilustracích a jiných uměleckých žánrech, stejně jako na vysoce „překladatelské“ umění – překlad. Téma hry je prezentováno také prostřednictvím prostorově a zvukově reprodukováných dokumentů (videosekvencí nebo zvukových instalací). Návštěvníci se seznámí s Kafkou, který ve svých textech využíval hru forem, myšlenek a pointy a povzbuzoval k tomu i umělce (včetně překladatelů), kteří na něj ve svých dílech odkazovali.

Goethe-Institut Praha

- 16.30 Achim Küpper (Lipsko): *Od zastavení pohybu. Ještě jednou. Franz Kafka a film. O intermediální predispozici kafkovského psaní*

- 17:00 Luca Crescenzi (Benátky): *Porozumění nebo nepochopení: Kafkovy obrazy v nejnovějších hollywoodských filmech*
- 17:30 Rozhovor s Andreasem Kilcherem (Curych) a Reinerem Stachem (Berlín): *Franz Kafka jako kreslír*
- 19.00 Hans Koch (Kolín nad Rýnem): *Rodinné fotoalbum Kafkových* – výstava v Goethe-Institutu

Vystaveno bude přibližně 60 originálních fotografií Kafkových prarodičů, rodičů, strýců a tet, Kafkových sester, bratranců a sestřenic, a nakonec i jejich rodin. Jedná se o fotografie z rodinných setkání, výletů a dovolených i o portréty.

Čtvrtek, 6. červen, Goethe-Institut Praha

- 09.30 Steffen Höhne (Výmar-Jena): *Ze světového literáta ke globálnímu Kafkovu memu. Rozšíření znalostí o Kafkovi do populární a každodenní kultury*
- 10.00 Anne Hultsch (Vídeň): *Kdo nechce číst, musí umět brát? Kafkovy texty interaktivně*
- 10.30 Přestávka
- 11.00 Marc Weiland (Göttingen): *Proměny: Intermediální způsoby přejímání mezi adaptací a abstrakcí*
- 11.30 Alfrun Kliems (Berlín): *Kafka/Schulz: Nakreslený kreslír*
- 12.00 Daniel Weidner (Halle): *A fantastical imprint on the social imagery. Židovský Kafka v komiksu*
- 12.30 Přestávka na oběd
- 14.00 Členská schůze Herder Forschungsrat
- 15.45 DOX-Centre for Contemporary Art: Komentovaná prohlídka výstavy *KAFKAESQUE – Franz Kafka & Contemporary Art*

Výstava KAFKAESQUE se zaměřuje na reflexi Kafkova díla a poetiky v současném výtvarném umění a nenabízí historický pohled na jeho dílo, ale pohled, který odráží naši současnou situaci se všemi jejími složitostmi a ambivalencemi.

Rakouské kulturní fórum Praha

Jungmannovo nám. 18, 110 00 Praha 1

- 18.00 Kafkova střední Evropa – Střední Evropa s Kafkou
Rozhovor s Janem Faktorem, Tomášem Kafkou a Pavlou Horákovou
- 20:00 Projekt Györgyho Kurtága *Kafkovy fragmenty op.24 (1985-87)*
Interpreti: Kaoko Amano (soprán), Marianna Oczkowska (housle)